

or 79 kerkgangers
tweetal ambdras-
1 diaken gekozen,
zijn bevestigd.
elen, dat het adres
Heemstede is: C.
n 18, Heemstede.
Waalstraat 57.

den uit Heemstede
nomen zonder iets
kunnen ook niet
n zijn, en wie niet
kend, dat het niet
klaam.

REDACTIEJ.

MENTSIGELD.

a voor het abonne-
len, voorzover zij
en.

n betalingen meer
n onzen abonne's
anties deze te wil-
tratie veel moeite

ingskosten.
De administratie.

PL. VOORRADI-
DIRECTI

i Veenhof: „Rond-
per exemplaar.
d en Achtergrond
— per exemplaar.
en gezag“ à 10.65

erloan 9 — Baarn.

veer voortradig 4c

DELICHTING“
(tweeorden)

PRIJS f 0.25.
s bij afname bene-
oven 500 f 0.15.

het te laat is.
IKSTICHTING

Houtenlaan 8
Groningen.

STOOR D. MAK
talent.

ember 1945 is mijn
gd te Rotterdam.
Telefoon 48415.

EMING

WIJKSTRAAT 203

Telefoon 333289
(West.)

neubelen, tin- en
egraven voorwer-
en verkoopt:

UD HOLLAND“
laan 80, Tel. 36466

rveen (Geld.)
INHEIDSGEDICHT
r regel.

ETTE
(ur) van

H. Colijn

Prijs f 18.—

er H. v. Zwielen

t Giro 293284

U „BOLLAND“

Part. Informaties,
in. Zoowel in bin-

AM.

— TELEF. 46284.

JK ONDERWIJS.

Algemeene Ont-
men, enz.); Asso-
uden, Ned., Eng-
spondentie). Vraag
aan:

R — LISSE.

KT

er aan

hten op deze

eeren?

gezinnen van

door het ge-

preid.

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 107:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Administratieadres: Drukkerij Kemink en Zoon, Over den Dom, Utrecht, Telefoon 11989.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes
Telef. No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 ct. p. mm. Losse nummers 20 ct.

INHOUD: Hoofdartikel: Is er eenstemmigheid over het Genadeverbond? III. — Uit de Schrift: Beveel gerust uw wegen. — Populair-Wetenschappelijke schetsen: Vereniging van alle Christgelooovigen op den grondslag van Gods Woord en de Confessie III. — Uit het politieke en sociale leven: Geen reprijstnatie. — Kerkelijk leven: Insnuitaties inzake het zelfonderzoek V: Prof. Dr J. Ridderbos' reactie op „Eerherstel van Prof. Dr H. H. Kuyper“. — Opvoeding en Onderwijs: Geref. Meisjesbond. — Groninger brieven — Uit de Historie: „Oud A“ in den ban gedaan: Het Synodale Praeadvies over Bullinger. — Stemmen uit onze Kerken. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

IS ER EENSTEMMIGHEID OVER HET GENADEVERBOND?

door
Prof. Dr K. SCHILDER.

e. Haast vanzelf stelt men thans de vraag: kan het „nieuwe verbond“ (eventueel genomen „naar zijn wezen“) verboden worden van 's menschen zijde?

Ontkennend antwoordt dr J. Thijs, die in Herautartikelen concludeert in dezer voege:

Wél van het oude, maar niet van het nieuwe verbond geldt, dat het verboden kan worden.

Het „anders“-zijn van het nieuwe verbond, vergeleken met het oude, ligt z.i. juist in deze niet-verbreekbaarheid; en de „berispelijkheid“ van het oude, vergeleken met het nieuwe, ligt juist in deze wél-verbreekbaarheid.

Of, letterlijk:

„Van een bondsbreuk kan dus ook geen sprake meer zijn. 't Kon onder de oude bedee-ling gebeuren, dat de gehoorzaamheid, waar- toe het verbond verplicht, niet werd betracht. Onder de nieuwe bedee-ling is dat onmogelijk, al zal die gehoorzaamheid altoos gebrekkig zijn. Wel is het waar, dat het verbond, zooals het aan ons verschijnt, verboden kan wor- den. Zooals het aan ons verschijnt, behooren al de kinderen der geloovigen er toe en zij vervullen niet allen de verplichtingen van het ver- bond. Maar dan moet van zulken gezegd wor- den, dat zij tot het verbond naar zijn wezen nooit hebben behoord“.

Bevestigend antwoordt de ook onder ons be- kende en als dogmaticus bij ons door prof. dr H. Bouwman ingeleide W. Heijns („De Geref. Am.“):

„Als God zijn verbond met den zondaar op- richt, wil Hij niet dat het een dag, of een jaar, of een eeuw, maar dat het eeuwig zal duren. . . . Het mag niet verboden worden; er is schijn noch schaduw, dat daartoe eenige vrijheid zou gegeven zijn. Maar dat het kan verboden wor- den — hoe groot zal de schare zijn van kinde- ren des koninkrijks deswege buitengeworpen“!

Eveneens:

„Bondsbreuk bestaat, maar als een schrikke- lijke zonde, als een feit zonder eenig recht van bestaan, juist omdat God aan het verbond het karakter van een eeuwig verbond gegeven heeft. Ware dit anders zoo zou bondsbreuk ook geen zonde zijn. . . . Er is dus wel reden om dit onverbreeklijk karakter des verbonds met

kracht te handhaven; maar men gaat mis, als men eruit besluit wil, dat deswege ver- bondsbreuk onmogelijk moet zijn. . . .“

f. Een met de voorgaande weer samenhan- gende vraag is: is er ook onder het nieuwe ver- bond „verbondswraak“ of geldt die alleen voor het „oude“?

Ontkennend voor wat het eerste, en dus be- vestigend voor wat het tweede lid der vraag betreft, antwoordt dr J. Thijs.

„Tot verdediging van de meening, dat het ge- nadeverbond verkoren en verworpen om- vat, wordt wel aangevoerd, dat volgens de Schrift het verbond toch verbroken kan wor- den en de wraak des verbonds den bondsbreker treffen zal“.

„Dat de Schrift — zoo gaat Dr Thijs verder — dat de Schrift dit leert, moet worden toege- stemd; alleen maar: zij leert dat wel van het oude, maar niet van het nieuwe verbond. Inte- gendeel zegt ze, dat het nieuwe verbond niet kan worden verbroken“.

Bevestigend daarentegen voor wat het eerste, en dus ontkennend voor wat het tweede lid der vraag betreft, antwoordt dr Aalders („Verbond Gods“, 222, vgl. 180, 187, 188). Over- rigens vergete men niet, dat laatstgenoemde die verbondswraak onder het nieuwe verbond betrekking laat hebben op de „uiterlijke ver- schijning“ van het verbond en op „onechte“ bondelingen. Daarom wijzen we ten overvloede op prof. Honig (Handboek 439), die het genade- verbond zich laat uitstrekken tot „de geloovigen en hun zaad“ (438), en reeds van zulk een ver- bond de mogelijkheid eener adequate openba- ring ontkent (439); hetgeen nog wat anders is, dan de adequate openbaring te loochenen van een verbond, dat met de verkiezing quantitatief gelijk is. Prof. Honig nu schrijft, „dat de opne- ming in het verbond onze verantwoordelijkheid verhoogt en het lot der verbondsbrekers, de wraak des verbonds, ondragelijker zal zijn; dan. . .“ enz.

Voorts wijzen we weer op Heijns:

En bovendien kan ook nog gewezen worden op de teksten die van bondsbreuk en het verlo- ren gaan van bondelingen spreken, als de bepa- ling in Gen. 17:14 ten aanzien van den bonds- breker en Matth. 8:12 aangaande het buiten uitgeworpen worden van kinderen des konink- rijks. Immers geen bondsbreuk en geen verloren gaan van bondelingen konden plaats hebben in- dien alleen uitverkorenen de tweede partij des Verbonds waren. En dat Gods Woord ervan spreekt is bewijs, dat het Verbond zich verder uitstrekt dan de uitverkorenen (186/7) . . . De H. Schrift leert. . . dat er wezenlijke bondsbreuk is en dit veroordeelt zoowel de onderscheiding in een uit- en inwendig Verbond, als de leer van een genadeverbond alleen met de uitver- korenen. . . . Tenslotte zij nog herinnerd aan Joh. 15:1—7, waar de Heere zich voorstelt als de ware Wijnstok, en wel als een Wijnstok die tweeërlei soort ranken heeft, vruchtbare en on- vruchtbare. Ook die onvruchtbare zijn ranken in Hem (187) . . . Wat kunnen die ranken anders zijn dan bondelingen? En wat leert ons deze ge- lijkenis anders, dan dat niet alleen wedergebo- renen maar ook onwedergeborenen bondelingen zijn; dat toch die onwedergeborenen als bonde- lingen Christus zijn ingelijfd, ranken zijn in Hem, en dat er een verloren gaan van bonde- lingen is? En dit is alles heel anders dan de leer van een Genadeverbond alleen met de uit- verkorenen („Geref. Am.“ IV, nr. 4, 179—188).

g. Voorts is er de vraag: moet in het verbond tusschen „wezen“ en „verschijning“ onder- scheid gemaakt worden, aldus, dat tusschen die twee of tusschen onze verhouding tot die beide discrepantie, ja, een zekere tegenstrijdigheid liggen kan?

Bevestigend antwoordt dr G. Ch. Aalders, voor wiens meening korthedshalve hier ver- wezen wordt naar bovengemelde publicatie, waarin voor wat zijn desbetreffende opinie betreft wordt verwezen naar dr H. H. Kuyper.

Eveneens bevestigend antwoordt dr J. Thijs (Heraut-artikelen).

Ontkennend daarentegen is het bescheid van Heijns, die ter afwijzing van bovengemeld ge- voelen, opmerkt, dat men daarbij zóó construe- ert: het „wezen“ deelachtig, of anders alleen maar de „verschijning“; doch dat men op dit standpunt eigenlijk aldus diende te construee- ren: „het wezen“ deelachtig, of anders alleen maar den „schijn“:

Er is dus wel reden om dit onverbreeklijk karakter des verbonds met kracht te handha- ven; maar men gaat mis, als men eruit besluit wil, vooreerst dat deswege verbondsbreuk onmogelijk moet zijn, en verder dat derhalve alleen uitverkorenen bondelingen kunnen we- zen, en aan het wezen des verbonds deel kun- nen hebben. . . . Dat bondsbreuk mogelijk is, kan natuurlijk niet toegestemd worden door wie het Genade-Verbond vereenzelvigt met den „Raad des Vredes“ en het dus tot de uitverko- renen beperkt; door wie het als een tweezijdig verbond opvat, en het tweede deel ervan om- schrijft met woorden als: en de zondaar door een oprecht geloof dit Verbond toestemt; door wie het wezen des Verbonds zoekt in den heilsinhoud zooals hij door den H. Geest onder- werpelijk toegepast wordt. Immers, dan zou bondsbreuk gelijk staan met afval der heiligen, en die is er niet, kan er niet zijn, en anderzijds kan het verbond niet verbreken, wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds. Wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds kan hoogstens slechts deel hebben aan den schijn ervan, en dus ook slechts den schijn ervan ver- breken; of anders gezegd, wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds kan hoogstens slechts deel hebben aan een aanhangsel ervan, en dus ook slechts een aanhangsel ervan ver- breken en niet het verbond zelf. Al wat dan ook de Schrift omtrent bondsbreuk zegt, b.v. Gen. 17:14, Matth. 8:12, Luk. 13:9, Joh. 15:2, Rom. 11:17 v.v. komt tegen zulke theorieën rechtstreeks in verzet („Geref. Am.“ III, 10, 473—477).

h. Op het nauwst hangt deze vraag samen met een andere, die men, eenigszins ruw-saam- vattend, aldus zou kunnen stellen: met wien of met wie is het verbond opgericht, met Christus of met Gods volk?

Dr K. Dijk meent: met Christus, en in Hem met Zijn volk.

„Dan sluit Hij Zijn verbond, of laten we lie- ver zeggen, dan herschept Hij Zijn verbonds- gemeenschap niet door met iederen geloovige een verbintenis aan te gaan, maar dan sluit Hij die gemeenschap met ons Hoofd Christus, en in Hem met Zijn volk“ („Bazuin“ 87/2, 13 Jan. 1939).

W. v. d. Bergh antwoordt: in het eigenlijke verbond met de uitverkorenen:

„Wat nu de partijen betreft, moet in het ge- nadeverbond of Christus als subinherent voor de uitverkorenen beschouwd worden en dan